

NEDELJA

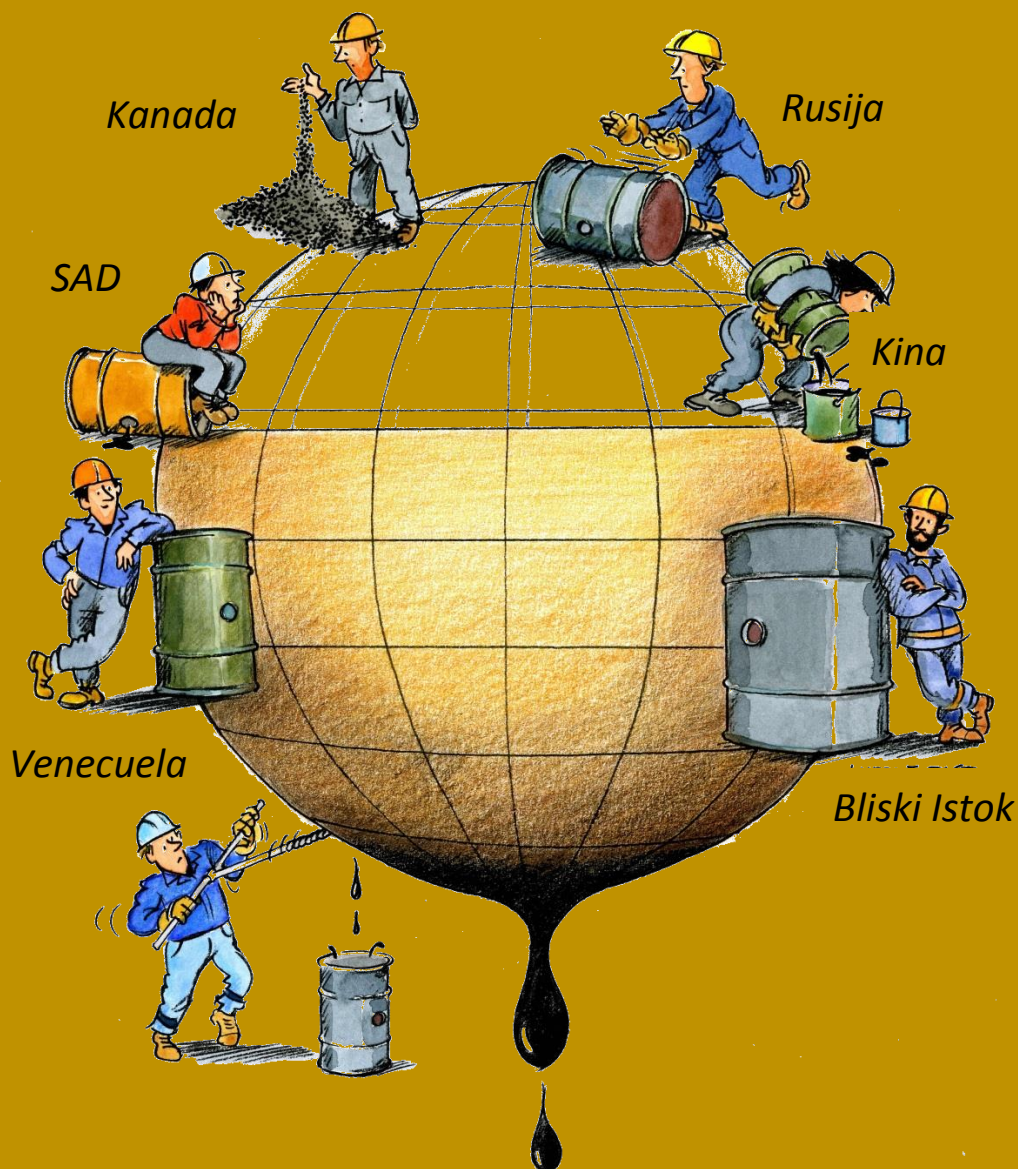

01 APRIL 2016 BR.252

DEO PUBLICISTIČKE AKTIVNOSTI NACIONALNOG NAFTNOG KOMITETA SRBIJE

www.wpcserbia.rs

VREME DA SE SABERU POSLEDICE

**Sve teže do izvora
finansiranja**

**Pad proizvodnje
već u 2016**

SADRŽAJ:

NAFTA:

- Već ove godine potrošnja nafte nadmašiće otvaranje novih izvora.....OVDE
- Najveći naftaši gube rezerve nafte.....OVDE
- IEA: Svega 4 offshore projekta u 2016.....OVDE
- Bankari izbegavaju nekada omiljene naftne kompanije.....OVDE
- Špekulanti se klade na skok cena nafte - eksperti oprezni.....OVDE
- Rosnjeft: Do 2018. godišnje capex od 15 milijardi dolaraOVDE
- Rosnjeft neto dobit u 2015. 6,1 mlrd.\$, neto dug smanjen 47%.....OVDE
- Al Jazeera zbog jeftine nafte otpušta 500 zaposlenih!.....OVDE
- Tema: Dugoročna strategija Saudijske Arabije - goriva, na račun sirove nafte?.....OVDE

GAS:

- Veliko otkriće gasa u Tanzaniji.....OVDE
- Socar traži novi kredit za Šah Deniz 2.....OVDE

REGION:

- Eni i Novatek će sa dve platforme istraživati potencijal crnogorskog dela Jadrana.....OVDE
- Istorijat istraživanja nafte i gasa u Jadranu.....OVDE
- MOL uslovio modernizaciju rafinerije Rijeka? - Globus.....OVDE
- Nova-stara uprava Ine; „za sada“ kaže MINGRO.....OVDE

Već ove godine potrošnja nafte nadmašiće otvaranje novih izvora

OSLO - Brzina kojom se iscrpljuju stara naftna polja bi pre kraja godine, trebalo da nadmaši otvaranje novih izvora, što pojedini analitičari smatraju momentom kada bi se tržište moglo suočiti sa novom eksplozijom cena ključne svetske energetske sirovine. Mediji u svetu bave se ovih dana najnovijim nalazima norveške konsultantske firme **Rystad Energy**, prema kojima će se ovaj negativni trend, izazvan smanjenim investicijama u proizvodnju posle pada cena nafte, dogoditi već u

Najveći naftaši gube rezerve nafte

NJUJORK - Najveće svetske naftne kompanije smanjuju svoje rezerve neproizvedene nafte brzinom koja nije viđena u poslednjih deset godina, piše u nedelju **The Wall Street Journal**. Pozivajući se na korporativne izveštaje, list piše da je ExxonMobil popunio novim rezervama tokom prošle godine samo 67% nafte i gasa proizvedenih u 2015. BP i Statoil tek 61%, odnosno 55%, dok Shell nije otkrio ni jedan novi depozit nafte i gasa u prošloj godini. Jedino su Chevron, Eni i Total tokom 2015. otkrili više rezervi nego što su proizveli.

2016. Iako stepen iscrpljivanja polja zavisi od slučaja do slučaja, generalno se kao prosek računa stopa pražnjenja depozita od 6% godišnje. Eksperti Rystad Energy su izračunali da će već u ovoj godini postojeća polja izgubiti oko 3,3 miliona barela nafte na dan, dok će novootvorena izbaciti na tržište svega dodatnih tri miliona barela dnevno. Uz to, tih novih tri miliona barela će uglavnom doći iz velikih offshore projekata, razvijanih

RYSTAD ENERGY
 РЫСТАД ЕНЕРѢСА

godinama u nazad kada su cene nafte bile na trocifrenim, ili blizu trocifrenih nivoa. „Očekujemo veoma jake posledice (po cene nafte) u 2020“, kaže Per Magnus Nysveen, šef analitičke službe Rystada.

IEA: Svega 4 offshore projekta u 2016.

PARIZ - Međunarodna agencija za energiju (IEA) vidi svega četiri offshore projekta koji će početi u 2016. proizvodnju (operatori su Shell, Noble Energy, Anadarko i Freeport McMoran) plus još dva u 2017. Naftna industrija je kompletirala tokom 2015. godine osam projekata u području Meksičkog zaliva. Američka proizvodnja nafte u tom regionu će biti povećana sa 1,6 mbbbl/d u 2016 na 1,91 mbbbl/d do kraja 2017. Prema podacima IEA, naftne kompanije smanjile su kapitalna ulaganja (capex) u polja nafte i gasa za 24% prošle godine i smanjiće ih za dodatnih 17% u 2016. To će biti prvi put od 1986. da će capex ulaganja padati dve godine za redom. **WSJ**

G'DRIVE FUEL

100
OKTANA

**MOĆNA
TRANSFORMACIJA**

POVEĆANJE SNAGE MOTORA DO 7%

POBOLJŠANA DINAMIKA UBRZANJA DO 10%

SMANJENJE NASLAGA NEČISTOĆA NA MOTORU DO 6 PUTA

**NAJBOLJE JE
PRED VAMA**

Bankari izbegavaju nekada omiljene naftne kompanije

LONDON - Pre par godina, kada je cena nafte iznosila oko sto dolara, bankari su sedeli u čekaonicama direktora naftnih kompanija, nudeći milijarde dolara zajmova radi finansiranja novih poslova istraživanja i proizvodnje nafte. Sa padom cena nafte na nivoe od 30 do 40 dolara, situacija se iz korena promenila i danas se naftne i gasne kompanije nalaze na mukama da dobiju kredite za refinansiranje dugovanja koja su narasla u poslednjoj deceniji (izuzimajući državne naftne kompanije) na bezmalo 550 milijardi dolara (zaključno sa 2015.), prenosi u utorak *The Wall Street Journal* podatke konsultantske firme **Wood Mackenzie**. Neki finansijeri dolaze sada u kabinete tih istih

direktora sa timovima eksperata specijalizovanih za restrukturiranja korporacija, koji pročešljavanjem bilansa kompanija, njihovih troškova i imovine traže način da obezbede servisiranje svojih kredita. U prošlosti, ove revizije su po pravilu vršili samo energetski stručnjaci banke. Visoki ulozi su u igri kod ovih pregleda. Ako banka oceni da je kompanija prezadužena, može da donese odluku o „prinudnoj otplati“, dodatnim rezovima troškova, pa čak i vanrednoj prodaji poslova dužnika. *WSJ* piše da su mnoge od ovih revizija bilansa evropskih naftnih kompanija već završene, pa će rezultati biti poznati narednih dana. *WSJ* zaključuje da će banke ipak voditi računa da ne stežu previše *garotu otplate duga* oko vratova naftnih kompanija i proglase ih nesposobnim za servisiranje dugovanja, pogotovo one sa obezbeđenom proizvodnjom i projektima u završnim fazama realizacije.

Špekulanti se klade na skok cena nafte - eksperti oprezni

NIJUEK, LONDON - Posle rasta cena nafte na početku nedelje, sa vestima o predstojećem mogućem dogovoru OPEC-a i ne-OPEC zemalja o zamrzavanju proizvodnje, cene ove sirovine ponovo su od četvrtka krenule na dole vođene trendom nastavka rasta zaliha, pa se pažnja analitičara usmerila na „klađenja“, odnosno poteze trgovaca na tržištu fjučersa. Ole Hansen, šef sektora za robna tržišta u Saxo Banci ne sumnja da će cene značajno pastu ako sastanak, 17. aprila u Dohi, ne donese dogovor. Doduše, verovatnije je da će dogovor o zamrzavanju biti postignut, ali se smatra da su efekti toga u jednom momentu bili preuveličani na tržištu. Eksperti, međutim, ukazuju na indikativan trend prodaje „kratkih pozicija“ kao i skoka špekulativnog zanimanja na „dugim“ pozicijama fjučersa u poslednjih šest nedelja, što znači da prvi koriste mogućnost da isporuče naftu u najbližim predviđenim terminima, pre nego što poskupi, a drugi očekuju rast cene nafte i sklapaju ugovore dok je nafta jeftina. Neto 'duge' pozicije dostigle su rekordan nivo za Brent tip nafte pa za svaku 'kratku' poziciju na tržištu, postoji gotovo deset 'dugih', navodi Hansen *WSJ, Reuters*.

Rosnjeft: Do 2018. godišnje capex od 15 milijardi dolara

MOSKVA - Ruski Rosnjeft, najveća izlistana naftna kompanija u svetu mereno proizvodnjom, planira da godišnje izdvaja oko bilion rubalja (15 milijardi dolara) u okviru svog investicionog programa u period 2016-

2018, oslanjajući se pri tom značajnim delom na svoja “zrela” polja. Igor Sečin, generalni direktor državne naftne kompanije, takođe je rekao u ponedjeljka u “raportu” predsedniku Rusije Vladimiru Putinu da će sprovođenje ovog investicionog programa omogućiti kompaniji da ispuni sve svoje obaveze iz postojećih dugoročnih ugovora sa klijentima. **TASS**

Rosnjeft neto dobit u 2015. 6,1 mlrd.\$, neto dug smanjen 47%

MOSKVA - Rosnjeft je u četvrtak objavio rast neto profita od 2 odsto (u rubljama), na 355 milijardi rubalja (6,1 milijarde dolara), (348 mlrd. RUB ili 9,3 mlrd. \$ u 2014), ali su istovremeno u četvrtom kvartalu, ali su istovremeno prihodi u četvrtom kvartalu više nego prepolovljeni, na 53 milijarde rubalja u odnosu na treće tromesečje 2015. Ukupni prihodi u toj godini umanjani su 6,4%, na 5,15 biliona rubalja, dok je EBIDTA porasla 18%, na 1,25 biliona rubalja. Neto dug kompanije je umanjen za 47% na 23,2 milijarde dolara do kraja 2015. zahvaljujući avansnim uplatama iz dugoročnih ugovora o snabdevanju naftom, prenosi

Energy Voice

Al Jazeera zbog jeftine nafte otpušta 500 zaposlenih!

DOHA - **Al Jazeera** otpušta oko 500 zaposlenih, odnosno više od 10 odsto radne snage, objavila je u nedelju veoma gledana Katarska tv-mreža, uz objašnjenje da je odluka posledica finansijskog pritiska na ovu članicu OPEC-a zbog niskih cena nafte i prirodnog gasa na svetskim tržištima. Mreža Al Jazeera, koju kontroliše i subvencionise katarska kraljevska porodica, zapošljavala je pre odluke o otpuštanju oko 4000 ljudi. Al Jazeera je osnovana 1996. u sklopu napora Katara da putem ovog medija svoju ekonomsku moć pretoči u politički uticaj.

LUKOIL "ECTO Diesel".
Navikni se da budeš snažniji.

PORSCHE

PREPORUČUJE

Tema: Dugoročna strategija Saudijske Arabije - goriva, na račun sirove nafte?

RIJAD - Saudijska Arabija je tokom protekle tri godine izgubila deo tržišta u više od pola najvažnijih zemalja uvoznica njene nafte, iako je u međuvremenu podigla proizvodnju do rekordnih nivoa. Najveći svetski izvoznik nafte izgubio je između 2013. i 2015. oslonac kod devet od 15 glavnih klijenata u svetu, uključujući tu Kinu i SAD, objavljuje u utorak *Financial Times* podatke koje je obradila konsultantska firma FGE na osnovu uvida u carinske podatke. Udeo saudijske nafte u ukupnom kineskom uvozu pao je sa preko 19% u 2013, na 15 odsto u 2015. na račun uvećanja ruskog izvoza nafte u Kinu. Udeo saudijske

nafte u uvozu tog proizvoda u Južnu Afriku istovremeno je pao sa 53%, na tek 22%, a prostor su popunile uvećane isporuke iz Nigerije i Angole. S druge strane, skok američke proizvodnje nafte iz škriljaca smanjio je udeo Saudijske Arabije u uvozu nafte u SAD sa 17 % u 2013, na 14 % prošle godine. Spisku zemalja na kojima Saudi Aramco gubi tržište

pridružuju se Južna Koreja, Tajvan, Tajland i nekoliko zapadno-evropskih zemalja, piše FT.

Saudijska Arabija je, doduše, uvećala marginalno udeo u ukupnom izvozu nafte u svet tokom prošle godine na 8,1%, sa 7,9% u 2014, ali ispod 8,4% iz 2013, sudeći po podacima koje objavljuje OPEC-ova „baza podataka“, Jodi, kao i IEA. FT piše da je petro-monarhija povećala isporuke nekim evropskim klijentima, koji su do tada bili tradicionalni kupci ruske nafte, kao što su švedski prerađivač Preem i poljski PKN Orlen i Lotos.

Financial Times ukazuje, međutim, na novu strategiju saudijskog državnog naftnog kolosa da kupovinom rafinerija u svetu obezbeđuje sebi dugoročno tržište za sirovu naftu. Kompanija je ovog meseca najavila planove da preuzme puno vlasništvo nad najvećom američkom rafinerijom u Teksasu, a pregovara i o kupovinama u Kini, Indiji, Indoneziji, Maleziji i Vijetnamu.

Na uvećanju ukupnih prerađivačkih kapaciteta, odnosno planu da ih bezmalo udvostruči na 10 miliona barela na dan, zasnovan je drugi pravac saudijske strategije u ovoj industriji, povećanje izvoza derivata, posebno dizela, na račun sirove nafte. Izvoz goriva odskočio je prošle godine na više od milion barela na dan. Ipak, analitičari koje je konsultovao FT, slažu se da će sirova nafta u doglednoj budućnosti ostati „hleb i puter“ bliskoistočne monarhije,

Okretanje Saudi Aramcoa uravnoteženijem poslovnom modelu je posledica politike prestolonaslednika Mohamada bin Salmana, moćnog sina kralja Salmana bin Abdul Aziza. Princ Mohamad, koji kontroliše rad Saudi Aramcoa, teži da „monetarizuje“ što je moguće pre naftne izvore te zemlje, navode upućeni izvori. Ta politika uključuje i najavu moguće prodaje delova Aramcovih sektora prerade i petrohemijske. Ovo je posledica sve prisutnije brige saudijskih lidera od gubitka

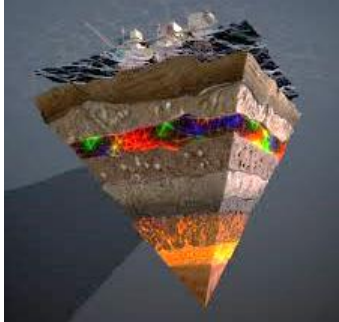

dominantne uloge snabdevača naftom, delom zbog procena da bi potrošnja ove sirovine uskoro mogla dostići „špic“, a delom i kao posledica globalne klimatske politike smanjenja potrošnje fosilnih goriva.

Veliko otkriće gasa u Tanzaniji

DUBAI - Grupa Dodsai objavila je otkriće depozita sa 2,7 biliona kubnih stopa prirodnog gasa u Tanzaniji, što bi po sadašnjim cenama energenta vredelo oko osam milijardi dolara. Ovaj porodični konglomerat sa sedištem u Dubaju, otkrio je polje sa rezervama

koje prema sadašnjim cenama gasa vrede osam milijardi dolara, u onshore bazenu Ruwu, udaljenom tek nekih 50 kilometara zapadno od najvećeg grada Tanzanije, Dar

es Salama, piše u ponedeljak *The Wall Street Journal*. Ta istočnoafrička država, zajedno sa susedom Mozambikom, sprovodi agresivnu kampanju istraživanja izvora prirodnog gasa, uz ambiciju i da uz izgradnju pogona za utečnjavanje i terminala, postane izvoznik LNG-a Dodsai planira da investira u naredne dve godine 300 miliona dolara u Tanzaniji. Ova objava dolazi nekoliko dana posle vesti da američki kolos Exxon Mobil razmatra kupovinu udela od 15 odsto u jednom offshore gasnom projektu od italijanske kompanije Eni.

Socar traži novi kredit za Šah Deniz 2

BAKU - Azerbejdžanska državna kompanija Socar zatražila je od azijske razvojne banke ADB 450 miliona dolara kredita za razvoj projekta Šah Deniz 2, na mamutskom kaspiskom polju koji razvija s BP-om i drugim partnerima i odakle bi trebalo da se puni ključni evropski alternativni pravac snabdevanja gasom, tzv. Južni gani koridor. Procenjuje se u Bakuu da bi rezerve tog polja mogle iznositi čak 1.200 milijardi (1,2 biliona) kubnih metara gasa. Faza razvoja polja Šah Deniz 1 počela je proizvodnju 2006., a kapacitet mu je oko 10 milijardi m³ godišnje, sa planom da u špicu, 2020. dostigne proizvodnju od 16 milijardi m³, od čega bi 10 mlrd. m³ trebalo da ide pomenutim koridorom u Evropu, a 6 mlrd. m³ u Tursku. Razrada druge faze projekta Šah Deniz podrazumeva bušenje 26 podvodnih bušotina u Kaspiskom moru, gradnju dve offshore platforme, podvodnih gasovoda, proširenje terminala Sangačal i puštanje u rad dva kompresora s dnevnom kapacitetom 900 miliona kubika gasa, uz njihovo povezivanje u Južni gasni koridor. Razrada čitavog projekta košta 28 milijardi dolara, piše *EMP*.

Eni i Novatek će sa dve platforme istraživati potencijal crnogorskog dela Jadrana

PODGORICA - Predlogom ugovora za istraživanje i proizvodnju ugljovodnika u podmorju Crne Gore za četiri bloka sa budućim koncesionarima Italijanskim Enijem i ruskim Novatekom predviđene su dve istražne platforme u prvoj fazi istraživanja i dve potencijalne u drugoj, od kojih će najbliža biti udaljena minimum deset kilometara od obale, saopšteno je u ponedjeljak novinarima u Podgorici. Vladan Dubljević VD direktora Uprave za ugljovodnike je rekao da se ugovor podrazumeva dva istražna perioda od četiri plus tri godine, kao i fazu proizvodnje na 20 godina. Vrednost garancije za prvi istražni period za obe kompanije je 85 miliona evra. Definisana je i garancija matične kompanije budućih koncesionara koja pokriva plaćanje svih obaveza po osnovu ugovora u slučaju neizvršavanja i sve neugovorene obaveze prema trećim licima u slučaju direktne štete, zagađenja ili drugih incidenata.

Ukupan prihod koji će država ubirati od buduće proizvodnje nafte i gasa se kreće od 62 do 68 procenta neto profita kompanija. Osim toga, tu su i direktni prihodi kao što je naknada za površinu 300 eura po km² što je prihod budžeta, zatim naknada za proizvedenu naftu i gas koja podrazumijeva 5-12 odsto zavisno od obima proizvodnje za naftu i dva odsto za gas, porez od 54 odsto na neto dobit kompanija, kao i porez od 9 odsto na dividende što je takođe prihod budžeta.

Istorijat istraživanja nafte i gasa u Jadranu

PODGORICA - Istorijat istraživanja nafte i gasa u Crnoj Gori datira još od 1914. godine. Iako Crna Gora još uvijek nije valorizovala taj potencijal, gotovo sve države u okruženju jesu tako da u Jadranu postoji trenutno 1.500 istražnih bušotina. Italija je izbušila 1.358 bušotina od kojih je proizvodnih oko 100 gasnih i 38 naftnih bušotina. Hrvatska je izbušila 133 istražne bušotine i trenutno ima 18 proizvodnih gasnih platformi u severnom delu Jadrana. Albanija aktivno proizvodi naftu i gas od 1960. godine, najviše na kopnu, a ima proizvodnju u Jadranskom moru u Duressi bloku. Grčka je prošle godine raspisala tender za istraživanje nafte i gasa na deset blokova koji pokrivaju njenu celu zapadnu obalu, na samom ulazu u Jadran.

ČISTA ENERGIJA

MOL uslovio modernizaciju rafinerije Rijeka, piše Globus

ZAGREB - Mađarski MOL je postavio hrvatskoj vladi nekoliko uslova koje bi trebalo ispuniti ako država želi da ta kompanija ispuni svojevremeno preuzetu obavezu i modernizuje riječku rafineriju, prenose u četvrtak lokalni mediji. MOL želi da se Ini vrati preplaćeni porez iz vremena prethodne vlade, da se do kraja 2016. osigura transport hrvatske nafte Janafovom naftovodom do riječke rafinerije i da se država obaveže da idućih 20 godina neće uvoditi nikakve nove poreze, davanja ili zakonske obaveze usmerene isključivo na poslovanje Ine i njenih podfirmi, piše **Globus**. Takvi zahtevi, kako tvrdi ovaj časopis, stoje u predlogu sporazuma koji je vođstvo Ine uputilo krajem prošle godine Ministarstvu privrede Hrvatske. Modernizacija riječke rafinerije vredna je tri milijarde kuna i uz nedovršenu modernizaciju sisačke rafinerije najspornija je tačka u odnosima MOL-a i države Hrvatske.

Država optužuje mađarskog partnera da namerno koči taj projekt. Ina nije formalno predložila gašenje rafinerije Sisak, ali Zagreb i sindikati Ine tako tumače plan kompanije da se hrvatska nafta u budućnosti prerađuje u Rijeci, a ne u Sisku kao do sada. Inini sindikati su u više navrata navodili da prema njihovim informacijama MOL želi da zatvori sisačku rafineriju do kraja 2016.

Nova-stara uprava Ine; „za sada“ kaže MINGRO

ZAGREB - Nadzorni odbor Ine ponovno je u sredu imenovao Zoltána Áldotta za predsednika Uprave kompanije, kao i produžio mandat ostalim članovima Uprave do 31. marta 2017. godine. NO je takođe dao saglasnost na revidirane finansijske izveštaje za prošlu godinu i na predlog Uprave o pokriću gubitka, kažu u Ini. **Energetika-net** prenosi da je iz ministarstva privrede Hrvatske saopšteno da će posle zajedničke analize sa MOL-om o poslovanju Ine, biti imenovana nova Uprava i Nadzorni odbor, odnosno prestati mandat sadašnjim članovima ta dva rukovodeća tela.

Fuel prices in the SEE region on April 01, 2016

Country	Unleaded 95 RON	Diesel	LPG
Albania	€ 1,109	€ 1,102	€ 0,396
Bosnia and Herzegovina	€ 1,099	€ 1,073	€ 0,434
Bulgaria	€ 0,920	€ 0,889	€ 0,419
Croatia	€ 1,161	€ 1,049	€ 0,511
Greece	€ 1,289	€ 0,987	€ 0,618
Hungary	€ 1,021	€ 1,012	€ 0,658
Macedonia	€ 0,979	€ 0,729	€ 0,429
Montenegro	€ 1,050	€ 0,900	€ 0,650
Romania	€ 1,098	€ 1,058	€ 0,474
Serbia	€ 1,025	€ 1,038	€ 0,527
Slovenia	€ 1,157	€ 1,038	€ 0,555

Poslovanje
Business Web Portal
Portal za početak Vašeg poslovnog dana

IZVOZNO
UVOZNA
DOKUMENTA

011 32 27 596
011 33 04 527
izvoznadokumenta@pks.rs

МОДЕРНИЗАЦИЈА
КОМОРСКОГ
СИСТЕМА

BESPLATAN PRISTUP
SVIM PODACIMA IZ BAZE

ČLANSTVO U PKS

WPCSERBIA

NEDELJA - DEO IZDAVAČKE DELATNOSTI NNKS

Autor, urednik, dizajn: Dušan Daković

Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave